

«فنون ادبی»

تقریرات استاد ناصرالدین شاه حسینی

نشرهما

ناصرالدین شاه حسینی، ۱۳۰۳
تقریرات ناصرالدین شاه حسینی فنون ادبی/
یک جلد (۸۴ ص)
چاپ اول - ۱۳۸۸
۲۸۰۰۰ ریال.

نشر هما، ۱۳۶۷، تهران:
فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.
کتابنامه به صورت زیر نویس.
ISBN شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۶۱۷۱-۴۰-۴
۱. فارسی - بدیع، ۲. فارسی - فن شعر
رده بندی دیویی: ۸۴۲/۴۲
PIR رده بندی کنگره: ۱۳۸۸ ف ۲/ش ۳۳۵۴
کتابشناسی ملی ایران: ۱۷۵۰۷۲۶

فنون ادبی

تألیف: استاد ناصرالدین شاه حسینی
چاپ اول: ۱۰۰۰ هزار نسخه، ۱۳۸۸
لیتوگرافی، چاپ و صحافی
سازمان چاپ و انتشارات
شابک ۹۷۸-۹۶۴-۶۱۷۱-۴۰-۴
ISBN 978-964-6171-40-4
کلیه حقوق برای نشر هما محفوظ است.
تلفن: ۸۸۹۶۵۸۰۷
فکس: ۸۸۹۹۱۲۲۷

پیش‌گفتار

به نام خداوند بخشنده بخشاینده

نحمدک و نصلی علی رسولک الکریم الامین

فنون ادبی آرایش کلامی است که در آن رعایت بلاغت شود و متضمن تناسب الفاظ و موسیقی کلمات و دقایق معنوی نیز باشد. بد نیست گفته آید که تا دیرزمانی علم معانی و بیان و بدیع از جهت مباحث موضوعی با یکدیگر درآمیخته بود و اکثر نویسندگانی که قبل از قرن هفتم در باب بلاغت کتابت نموده‌اند این تخلیط را دامن زده‌اند.

سکاکی نخستین محققى است که بدیع را بطور مستقل مورد بحث قرار داده- است. اگرچه اصطلاح بدیع پیشینه‌ای دراز مدت دارد و به قرن دوم هجری می‌رسد، جاحظ نخستین نویسنده‌ای است که بدیع را به طور مستقل مورد بحث قرار داده‌است و ابن معتر از دیرینه ادیبانی است که اصطلاح بدیع را در مفهوم بلاغت به کار گرفته است ولی مدت زمانی گذشت تا اینکه سرانجام به تدریج که علوم اسلامی مستقل شد، خاصه از زمان خطیب قزوینی و تدوین دو اثر گرانتقد او تلخیص و ایضاح که از جهت تقسیم‌بندی دقیق‌ترین طریقه است، علمای بلاغت عرب آن را مورد متابعت قرار دادند و مباحث این علم که با یکدیگر آمیخته بود مستقل و مشخص گردید.

علم بدیع دانشی است عارضی و به گفته اصحاب ادب متضمن آرایش کلام است. در ادب فارسی ادیبانی که در فن بدیع کتابت نموده‌اند غالباً از حدائق السحر رشیدالدین وطواط پیروی کرده‌اند و علم معانی و بیان و بدیع را

درکنار یکدیگر مورد گفتگو قرار داده‌اند، تنها حسام‌العلماء آق‌اولی در درالادب از این قاعده مستثنی است.

حقیر از زمانی که تدریس المعجم شمس قیس را (۱۳۶۱-۱۳۳۴) در دانشکده ادبیات دانشگاه تهران برعهده‌داشت، گهگاه که در ضمن بیان مباحث بلاغی سخن از فنون ادبی می‌رفت با بیان نکته‌ای ظریف در این فن، دانشجویان را مشتاق به فراگرفتن آن نکات می‌یافت.

ولی همت تدوین آن مضامین هیچگاه سلسله جنیان نگشته، پیوسته به بوته تعویق می‌افتاد تا آنکه در سال ۱۳۸۷ به مجاهدت سه تن از دانشجویان سخت‌کوش و طالبان راستین دانش؛ زهرا اسدی، منصوره احمدی جعفری، و مسعود سرحدی آن یادداشت‌ها جمع‌آوری و تدوین شد و سرانجام از نظر حقیر گذشت و اینک به صورت وجیزه‌ای در دسترس خواستاران این دانش است.

امید است مورد قبول قرار گیرد.

بمنه و کرمه

ناصرالدین شاه حسینی